

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 4688/14**, rješavajući apelaciju **Medžlisa Islamske zajednice Banjaluka**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 94/14), u sastavu:

Mirsad Ćeman, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Zlatko M. Knežević, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudija

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 19. aprila 2017. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Odbija se kao neosnovana apelacija **Medžlisa Islamske zajednice Banjaluka**, podnesena protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 007013 13 Uvp od 13. juna 2014. godine, Presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 007013 11 U od 29. augusta 2013. godine, Rješenja Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banjaluka broj 21.05/475-156/10 od 7. aprila 2011. godine i Rješenja Republičke uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove – Područna jedinica Banjaluka broj 21.11/475-344/09 od 11. februara 2011. godine.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Medžlis Islamske zajednice Banjaluka (u daljnjem tekstu: apelant), kojeg zastupa Meliha Filipović, advokat iz Banjaluke, podnio je 31. oktobra 2014. godine Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) apelaciju protiv Presude Vrhovnog suda Republike Srpske (u daljnjem tekstu: Vrhovni sud) broj 11 0 U 007013 13 Uvp od 13. juna 2014. godine, Presude Okružnog suda u Banjaluci (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 11 0 U 007013 11 U od 29. augusta 2013. godine, Rješenja Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banjaluka (u daljnjem tekstu: Republička uprava) broj 21.05/475-156/10 od 7. aprila 2011. godine i Rješenja Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove – Područna jedinica Banjaluka (u daljnjem tekstu: Područna jedinica) broj 21.11/475-344/09 od 11. februara 2011. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Vrhovnog suda, Okružnog suda i Republičke uprave zatraženo je 13. januara 2017. godine, a od Hotela „Palas“ a.d. Banjaluka 23. marta 2017. godine, da dostave odgovore na apelaciju.

3. Vrhovni i Okružni sud, kao i Republička uprava, su dostavili odgovore na apelaciju u periodu od 19. do 30. januara 2017. godine, dok je Hotel „Palas“ a.d. Banjaluka odgovor dostavio 31. marta 2017. godine.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

5. Rješenjem Područne jedinice broj 21.11/475-344/09 od 11. februara 2011. godine, donesenim po zahtjevu Hotel „Palas“ a.d. Banjaluka za utvrđivanje prava vlasništva po osnovu kupovine državnog kapitala, utvrđeno je da je Hotel „Palas“ a.d. Banjaluka stekao pravo vlasništva kupovinom državnog kapitala u ODP „Palas“ Banjaluka, čija je vrijednost utvrđena rješenjem Direkcije za privatizaciju RS od 17. jula 2001. godine na nekretninama preciznije određenim u izreci rješenja (stav I izreke). Stavom II izreke naloženo je Osnovnom sudu u Banjaluci – Zemljišno-knjižnom odjeljenju i Područnoj jedinici – Odjeljenje za geodetske poslove, da nakon pravosnažnosti tog rješenja i uplate troškova postupka izvrše uknjižbu prava vlasništva, odnosno prava posjeda na zemljištu iz stava I izreke u korist Hotela „Palas“ a.d. Banjaluka sa 1/1 dijela. Stavom III izreke obavezan je Hotel „Palas“ a.d. Banjaluka da plati troškove upravnog postupka kako je precizirano izreci. U stavu IV izreke riješeno je da se apelantu i drugim precizno označenim pravnim licima ne priznaje svojstvo stranke u predmetnom upravnom postupku.

6. U obrazloženju rješenja Područna jedinica je između ostalog navela da su se u toku ponovnog postupka pred tim organom pojavila zainteresirana lica, među kojima je i apelant, međutim da oni, kako je zaključeno, u predmetnom postupku nisu dokazali stranački legitimitet prvenstveno imajući u vidu navode iz citiranog Rješenja Vrhovnog suda RS broj U-129/99 od 11. augusta 2004. godine (koje se odnosi na pitanje zakonitosti privatizacije Hotela „Palas“ a.d. Banjaluka). U odnosu na apelantove navode da taj organ nije nadležan da donese predmetno rješenje, Područna jedinica je istakla da je imajući u vidu provedeni postupak i utvrđene činjenice, te cijeneći da je predmetna materija regulirana Zakonom o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima (u daljem tekstu: Zakon o privatizaciji), koji je u konkretnom slučaju materijalni propis *lex specialis*, zaključeno je da se predmetna upravna stvar rješava pred tim organom uprave čiju je stvarnu nadležnost i postupanje odredio navedeni zakon u članu 8a.

7. Rješenjem Republičke uprave broj 21.05/475-156/10 od 7. aprila 2011. godine obustavljen je postupak povodom žalbe Pravobranilaštva Republike Srpske (stav I izreke), odbačene su kao izjavljene od neovlaštenih lica žalbe dva pravna subjekta (stav II izreke), dok je žalba apelanta i još

jednog pravnog lica izjavljena protiv navedenog rješenja Područne jedinice odbijena kao neosnovana (stav III izreke).

8. Apelant je tužbom protiv navedenog rješenja Republičke uprave (u daljnjem tekstu: tužena) pokrenuo upravni spor pred Okružnim sudom. Odlučujući o tužbi Okružni sud je Presudom broj 11 0 U 007013 11 U od 29. augusta 2013. godine apelantovu tužbu odbio kao neosnovanu. Istom presudom odbijen je apelantov zahtjev za naknadu troškova upravnog spora.

9. U obrazloženju presude Okružni sud je istakao da apelant pobija zakonitost navedenog rješenja Republičke uprave zbog povreda pravila postupka, tvrdnjom da mu je neopravdano uskraćeno pravo da učestvuje u upravnom postupku, te da je svoj pravni interes da učestvuje u predmetnom postupku zasnovao na činjenici da je parcela k.č. broj 3/18 (u daljnjem tekstu: sporna parcela), koja je upisana kao državno vlasništvo s pravom raspolaganja Hotela „Palas“, zapravo bila u apelantovom vlasništvu (vakufsko zemljište na kojem je bila izgrađena džamija), sve dok mu nije oduzeta poslije Drugog svjetskog rata. Odlučujući o zakonitosti pobijanog rješenja, Okružni sud je istakao da je predmetni upravni postupak pokrenut zahtjevom Hotela „Palas“ a.d. Banjaluka radi utvrđivanja prava vlasništva na nekretninama koje su bile predmet privatizacije u smislu odredbe člana 8a. Zakona o privatizaciji. Dalje je utvrđeno da su u predmetnom postupku pravilno raspravljene sve činjenice neophodne za donošenje odluke u konkretnoj upravnoj stvari, koja u osnovi predstavlja okončanje procesa privatizacije. Okružni sud je istakao da je u postupku utvrđeno da je tadašnji ODP Hotel „Palas“ osnovan 1996. godine kao preduzeće od lokalnog interesa i to na cjelokupnoj imovini „Palasa“, da je 1998. godine od Vlade RS proglašen državnim preduzećem od interesa za Republiku Srpsku, zatim da je 2001. godine privatiziran od nadležnog organa – Direkcije za privatizaciju RS, kada je rješenjem od 17. jula 2001. godine odobren Program privatizacije koji je navedeno preduzeće predalo, a čiji je sastavni dio Obrazac „P-1“ u kojem su uneseni podaci o svim nekretninama. Dalje je istaknuto da je na osnovu takvog utvrđenja prvostepeni organ pravilno cijenio da su ispunjeni uvjeti za usvajanje zahtjeva Hotela „Palas“ a.d. Banjaluka, dajući o tome valjano obrazloženje, da je u tom pravcu pravilan zaključak zauzela i tužena dajući za svoju odluku razloge koje je prihvatio i taj sud. Zaključeno je da je privatizacija državnog kapitala Hotela „Palas“ provedena i da je ostala na snazi, da je predmet prodaje bila sva imovina Hotela „Palas“, te da je konkretni postupak samo njena posljednja etapa. Okružni sud je naveo da je tužena pravilno svojom odlukom uskratila apelantu pravo na učešće u tom upravnom postupku, jer je apelant svoja prava zasnivao na činjenici da je sporna parcela ranije bila njegovo vlasništvo, sve do donošenja odluka o nacionalizaciji te imovine poslije Drugog svjetskog rata. Dalje je navedeno da u Republici Srpskoj nije na snazi Zakon o vraćanju oduzete imovine i

obeštećenju s čijim eventualnim stupanjem na snagu će apelant u budućnosti ostvariti određena prava, ali na koja nikako ne može pretendirati u konkretnom postupku koji je okončan u skladu s odredbama važećeg Zakona o privatizaciji.

10. Apelant je protiv navedene presude Okružnog suda Vrhovnom sudu podnio zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke. Odlučujući o zahtjevu, Vrhovni sud je Presudom broj 11 0 U 007013 13 Uvp od 13. juna 2014. godine zahtjev odbio kao neosnovan. Istom presudom apelantov zahtjev za naknadu troškova postupka je odbijen kao neosnovan.

11. U obrazloženju je navedeno da je podnesenim zahtjevom apelant osporio zakonitost navedene presude zbog povrede zakona i propisa o postupku koji su od utjecaja na rješenje konkretne pravne stvari. Vrhovni sud je dalje istakao da je apelant, pozivanjem na odredbu člana 8a. Zakona o privatizaciji i člana 17. stav 1. Zakona o stvarnim pravima, ukazao da navedene zakonske odredbe upućuju na zaključak da u upravnom postupku koji je prethodio donošenju osporenog akta nije bilo smetnji da se raspravi njegov zahtjev za priznavanje prava vlasništva na spornoj parceli, tim prije što apelant to pravo osporava Hotelu „Palas“ (zainteresiranom licu u konkretnom postupku). Dalje je navedeno da je apelant istakao da je sporna parcela ranije bila vakufsko vlasništvo, zbog čega je shodno Zakonu o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju podnio zahtjev da mu se sporna parcela vrati u vlasništvo, a što ukazuje da mu pripada svojstvo stranke u predmetnom upravnom postupku. Također, apelant je naveo da je pred Osnovnim sudom Banjaluka pokrenuo parnični postupak pod brojem P -1800/91 protiv HUTDP „Kontinental“ Banja Luka, a potom protiv njegovih pravnih sljednika, te da je pitanje vraćanja sporne parcele apelantu prethodno pitanje u predmetnom upravnom postupku.

12. U vezi podnesenog zahtjeva apelanta tužena je u odgovoru istakla da Zakon o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju nije na snazi, budući da je visoki predstavnik za BiH odlukom od 30. augusta 2000. godine navedeni zakon proglasio nevažećim, a da je predmetna imovina privatizirana i na istoj zasnovano pravo vlasništva, zbog čega su apelantovi navodi neosnovani.

13. Vrhovni sud je utvrdio da iz podataka spisa proizlazi da je postupak u toj upravnoj stvari pokrenut zahtjevom Hotela „Palas“ za utvrđivanje prava vlasništva u smislu člana 8a. Zakona o privatizaciji, na nekretninama koje su bile predmet privatizacije i koje je iskazao u Programu privatizacije državnog kapitala. U odnosu na osnivanje Hotela „Palas“ Vrhovni sud je naveo odluku Skupštine općine Banjaluka od 21. februara 1996. godine o osnivanju ovog preduzeća kao državnog, zatim odluku istog organa od 1. jula 1996. godine o osnivanju tog preduzeća kao

preduzeća od lokalnog interesa, a potom od interesa za Republiku Srpsku, prema odluci Vlade RS od 8. decembra 1998. godine.

14. Vrhovni sud je istakao da su svi istaknuti dokazi provedeni u toku prvostepenog upravnog postupka, u kojem je izvršen uviđaj na licu mjesta uz stručnu pomoć vještaka geometra koji je izvršio identifikaciju zemljišta koje je predmet zahtjeva. Iz navedenih dokaza utvrđeno je, kako je istakao Vrhovni sud, da se zemljište na kojem se nalaze objekti Hotela „Palas“ sastoji od sporne parcele (k.č. 3/18 upisane kao državno vlasništvo sa 1/1 dijela s pravom raspolaganja Hotel „Palas“ a.d. Banjaluka sa 1/1 dijela) i k.č. broj 3/19 upisane kao općenarodna imovina sa 1/1 dijela s pravom korištenja tadašnjeg Hotelsko-ugostiteljskog preduzeća „Bosna“ Banjaluka sa 1/1 dijela. Dalje je utvrđeno da obje navedene katastarske čestice prema novom premjeru zajedno čine k.č. broj 3773, upisanu kao posjed „Kontinental“ Hotelsko-ugostiteljsko preduzeće sa 1/1 dijela. Također je utvrđeno da predmetno zemljište prema Regulacionom planu „Centralnog područja Grada Banjaluka“ čini zemljište koje služi redovnoj upotrebi objekata Hotela „Palas“.

15. Vrhovni sud je zaključio da su sve činjenice relevantne za odluku u toj upravnoj stvari pravilno i potpuno raspravljene u prvostepenom postupku koji je taj organ proveo u skladu s navedenom odredbom člana 8a. stav 2. Zakona o privatizaciji, pa su s obzirom na utvrđeno činjenično stanje i po ocjeni Vrhovnog suda ispunjeni uvjeti da se Hotelu „Palas“, kao zainteresiranom licu u smislu navedene odredbe, utvrdi pravo vlasništva na predmetnom zemljištu. Vrhovni sud je dalje utvrdio da je apelantu omogućeno aktivno učešće u predmetnom postupku, u smislu odredbe člana 131. Zakona o općem upravnom postupku, te da nije bilo osnova da mu se u prvostepenom rješenju to svojstvo ne prizna (stav IV izreke prvostepenog rješenja).

16. Vrhovni sud je dalje istakao da apelant u konkretnom postupku ne može pobijati ranije pravosnažno okončane postupke privatizacije Hotela „Palas“, kako je to zaključio i nižestepeni sud. Nadalje, Vrhovni sud je zaključio da apelant neosnovano svoje pravo na spornoj parceli zasniva na činjenici da je ta parcela s objektima ranije bila njegovo vlasništvo, jer je to stanje prestalo donošenjem odluka o nacionalizaciji predmetne imovine poslije Drugog svjetskog rata i po propisima bivše države. Osim toga, kako je dalje navedeno, u Republici Srpskoj nije na snazi Zakon o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju, te bi apelant svoja prava mogao da ostvari tek kada bi takav zakon eventualno stupio na snagu. Iz navedenog razloga u konkretnom postupku nema takve mogućnosti, zbog čega se, kako je zaključio Vrhovni sud, i svi ostali apelantovi navodi o povredi prava na imovinu ukazuju neosnovanim.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

17. Apelant smatra da mu je osporenim odlukama prekršeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), i pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Kršenje navedenih prava apelant vidi u pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju i proizvoljnoj primjeni materijalnog i procesnog prava. Istakao je da su organi uprave pogrešno zaključili da apelant nema svojstvo stranke u upravnom postupku. Također je naveo da je o apelantovom zahtjevu za priznanje svojstva stranke u upravnom postupku trebalo odlučiti posebnim rješenjem, a ne rješenjem o glavnoj stvari. Dalje je naveo da je sporna parcela, prije oduzimanja odlukom o nacionalizaciji nakon Drugog svjetskog rata, bila u apelantovom vlasništvu. Apelant smatra da se u konkretnom slučaju nije mogao primijeniti član 8a. Zakona o privatizaciji, jer postoji spor između apelanta i Hotela „Palas“ u pogledu privatiziranih nekretnina, a koji se jedino može riješiti u parničnom postupku pred redovnim sudom. Istakao je da je pokrenut spor i da se parnični postupak vodi pred Osnovnim sudom u Banjaluci broj P-I 800/91 (71 0 P023865 91 P), koji je apelant pokrenuo protiv HUGDP „Kontinental“ Banjaluka, a nastavio protiv njegovih pravnih sljednika. Također je naveo da je na osnovu Zakona o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju bio pokrenuo postupak za vraćanje sporne parcele, ali je taj postupak obustavljen rješenjem Područne jedinice od 4. oktobra 2000. godine, jer je visoki predstavnik za BiH Odlukom od 30. augusta 2000. godine navedeni zakon proglasio nevažećim. Apelant smatra da je pitanje vlasništva na spornoj parceli prethodno pitanje, zbog čega je po apelantovom mišljenju postojala apsolutna nenadležnost, kako upravnog organa tako i suda u upravnom sporu. Predložio je da Ustavni sud ukine odluku Vrhovnog suda i naloži tom sudu da donese novu odluku, u skladu s apelantovim ustavnim pravima.

b) Odgovor na apelaciju

18. Vrhovni sud je u odgovoru na apelaciju istakao da ostaje kod razloga datih u odluci tog suda, te da su apelantove tvrdnje o povredi prava na koja se pozvao u apelaciji neosnovane. Posebno je ukazao da apelant u apelaciji ponavlja navode iz zahtjeva za preispitivanje sudske odluke, a ničim ni u apelaciji, kao ni u provedenom postupku, nije dokazao da na nekretninama koje su predmet postupka ima neko pravo, odnosno ne dokazuje postojanje neposrednog pravnog interesa zasnovanog na zakonu. Navedeno je da je apelant samo istakao da on na spornoj parceli osporava pravo vlasništva preduzeću Hotel „Palas“ a.d. Banjaluka, što nije dovoljno. Također, Vrhovni sud je istakao da ni postojanje parnice kod Osnovnog suda u Banjaluci broj P-I 800/91 (71 0 P023865 91 P), na koju se apelant pozvao, nije dokaz takve prirode, niti predstavlja prethodno

pitanje u konkretnoj upravnoj stvari, pa nije bilo osnova za prekid postupka, kako to apelant smatra. Osim toga, Vrhovni sud je naveo da se ne može smatrati propustom koji je od utjecaja na odluku to što je po apelantovom zahtjevu za utvrđivanje svojstva stranke odlučeno rješenjem o glavnoj stvari, a ne posebnim zaključkom, kada su u istom datu valjani razlozi zbog kojih je apelantu uskraćeno to svojstvo. Također su mu dostavljena rješenja koja su donesena u upravnom postupku, iskoristio je svoje pravo na izjavljivanje pravnih lijekova, omogućeno mu je učešće u upravnom sporu, zbog čega po mišljenju Vrhovnog suda nisu osnovani navodi da mu je povrijeđeno pravo na pravično suđenje. Predloženo je da se apelacija odbije kao neosnovana.

19. Okružni sud je u odgovoru na apelaciju naveo da odlukom tog suda nisu povrijeđena apelantova prava na koja se pozvao u apelaciji. Istaknuto je da je taj sud svoju odluku donio pravilnom primjenom materijalnog prava, dajući za istu razloge koji su navedeni u odluci. Predloženo je da se apelacija odbije kao neosnovana.

20. Tuženi je u odgovoru na apelaciju naveo da je donošenju odluke tog organa prethodio postupak u skladu sa zakonom, te da odlukom tog organa nisu povrijeđena apelantova prava na koja se pozvao u apelaciji.

21. Hotel „Palas“ a.d. Banjaluka je u odgovoru na apelaciju naveo da su neosnovani apelantovi navodi o povredi ljudskih prava na koja se pozvao u apelaciji, budući da je Vrhovni sud u konačnici dao detaljne, jasne i precizne razloge za svoju odluku. Predloženo je da se apelacija odbije kao neosnovana.

V. Relevantni propisi

22. U **Zakonu o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima** („Službeni glasnik RS“ broj 51/06, 1/07, 53/07, 41/08 i 58/09) relevantne odredbe glase:

Član 8a.

(1) Na osnovu službene evidencije o izvršenoj privatizaciji državnog kapitala u preduzećima po odredbama Zakona o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 24/98, 62/02, 38/03 i 109/05) i odredbama Okvirnog zakona o privatizaciji preduzeća i banaka u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 14/98), Investiciono-razvojna banka Republike Srpske a.d. Banja Luka, po službenoj dužnosti ili po zahtjevu zainteresiranog lica, izdaje uvjerenje kojim se označavaju nekretnine koje su u početnom bilansu stanja (aktivni bilans) iskazane u imovini preduzeća koje je bilo predmet izvršene privatizacije.

(2) *Na osnovu uvjerenja iz stava 1. ovog člana, zemljišno-knjižne, katastarske dokumentacije i izvoda iz sudskog registra o osnivanju preduzeća, a po zahtjevu zainteresirane stranke, Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka će provesti postupak i nakon izvršenog uviđaja i izjašnjenja od strane lica geodetske struke u pogledu identificiranja zemljišta ispod objekta i zemljišta koje je neophodno za redovnu upotrebu objekta, prema regulacionom planu, odnosno mišljenju organa jedinice lokalne samouprave nadležnog za uređenje prostora na području za koje nije donesen regulacioni plan, donijet će rješenje kojim se utvrđuje pravo vlasništva u korist podnosioca zahtjeva.*

(3) *Po dostavljanju pravosnažnog rješenja iz stava 2. ovog člana, od strane organa Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka, zemljišno-knjižno odjeljenje nadležnog suda i odjeljenje za katastar izvršit će njegovo provođenje u javnim registrima.*

VI. Dopustivost

23. U skladu s članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

24. U skladu s članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.

25. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Vrhovnog suda broj 11 0 U 007013 13 Uvp od 13. juna 2014. godine, protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, apelant je osporenu presudu primio 1. septembra 2014. godine, a apelacija je podnesena 31. oktobra 2014. godine, tj. u roku od 60 dana kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

26. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

27. Apelant pobija osporene odluke tvrdeći da su mu tim odlukama povrijeđena prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, i člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj uz Evropsku konvenciju.

Pravo na pravično suđenje

28. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

29. Član 6. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obaveza ili krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom.

30. Ustavni sud zapaža da se u konkretnom slučaju radi o upravnom postupku okončanom osporenim presudom Vrhovnog suda, kojom je odbijen apelantov zahtjev za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda od 29. augusta 2013. godine. Nadalje, Ustavni sud ističe da je u odnosu na apelantove prigovore da mu nije bilo omogućeno da u svojstvu stranke učestvuje u postupku, Vrhovni sud u konačnici utvrdio da je i pored okolnosti da nije bilo osnova da mu se u prvostepenom rješenju to svojstvo ne prizna, apelantu omogućeno aktivno učešće u predmetnom postupku, u smislu odredbe člana 131. Zakona o općem upravnom postupku. Također, u vezi navedenog Vrhovni sud je u odgovoru na apelaciju istakao da su u predmetnom postupku apelantu dostavljena rješenja koja su donesena u upravnom postupku, da je iskoristio svoje pravo na izjavljivanje pravnih lijekova, te mu je omogućeno učešće u upravnom sporu. Dalje Ustavni sud zapaža da garancije prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije uživa svako lice u postupku pred zakonom ustanovljenim sudom, u kojem se odlučuje o njegovim „građanskim pravima i obavezama“. S tim u vezi Ustavni sud zapaža da je u predmetnom postupku utvrđeno da apelant u odnosu na spornu parcelu nije dokazao da ima neko pravo, odnosno neposredni pravni interes zasnovan na zakonu. Također, Vrhovni sud je utvrdio da bi, budući da u Republici Srpskoj nije na snazi Zakon o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju, apelant svoja eventualna prava na spornoj parceli (za koju tvrdi da je bila njegovo

vlasništvo sve do donošenja odluka o nacionalizaciji nakon Drugog svjetskog rata od bivše države) mogao da ostvari tek kada bi takav zakon eventualno stupio na snagu. Imajući u vidu navedeno Ustavni sud zaključuje da se u konkretnom postupku odlučivalo o zahtjevu Hotel „Palas“ a.d. Banjaluka za utvrđivanje prava vlasništva po osnovu kupovine državnog kapitala, a u predmetnom postupku apelantu nije nametnuta nikakva obaveza. Dakle u predmetnom postupku uopće nije odlučivalo o apelantovim pravima, ni o pravnim interesima utemeljenim na zakonu u odnosu na spornu parcelu koja je prethodno bila predmet privatizacije. Nadalje Ustavni sud zapaža da sama okolnost da je apelant učestvovao u predmetnom postupku ne vodi ka zaključku da je odlučivano o njegovim građanskim pravima u smislu garancija člana 6. stav 1. Evropske konvencije (*mutatis mutandis*, Ustavni sud, Odluka broj *U-79/03* od 28. novembra 2003. godine, Odluka o dopustivosti broj *AP-3805/16* od 15. februara 2017. godine, tačka 15, dostupne na www.ustavnisud.ba).

31. Imajući u vidu navedeno Ustavni sud zapaža da, iako je apelant učestvovao u predmetnom postupku u smislu odredaba Zakona o općem upravnom postupku, u tom postupku se nisu „utvrđivala građanska prava“ apelanta u smislu zahtjeva prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

32. Stoga Ustavni sud zaključuje da predmetna apelacija ne pokreće pitanja prava na pravično suđenje u smislu garancija koje predviđa član II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i član 6. stav 1. Evropske konvencije, te apelantove navode o povredi prava na pravično suđenje smatra neosnovanim.

Pravo na imovinu

33. Apelant također, navodi da mu je osporenim odlukama povrijeđeno pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj uz Evropsku konvenciju.

34. Član II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

[...]

k) Pravo na imovinu;

35. Član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju glasi:

Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primjenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulirala korištenje imovine u skladu s općim interesom, ili da bi osigurala plaćanje poreza ili drugih doprinosa ili kazni.

36. U vezi s apelantovim navodima da je osporenim odlukama povrijeđeno njegovo pravo na imovinu, Ustavni sud prvo mora utvrditi da li je apelant imao imovinu koja je zaštićena članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje na konzistentnu praksu Evropskog suda i vlastitu jurisprudenciju, prema kojoj «imovina» u smislu člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju može biti «postojeća imovina» ili «dobra», uključujući i potraživanja u odnosu na koja lice ima bar «legitimno očekivanje» da će ih realizirati (vidi, Evropski sud, *Jantner protiv Slovačke*, presuda od 4. marta 2003. godine, aplikacija broj 39050/97, stav 27). Pri tome legitimno očekivanje po svojoj prirodi mora biti konkretnije od puke nade, ma koliko ona bila shvatljiva i mora biti zasnovano na zakonskoj odredbi ili pravnom aktu kao što je sudska odluka (vidi, Evropski sud, *Prince Hans-Adam II of Liechtenstein protiv Njemačke*, presuda od 12. jula 2001. godine, aplikacija broj 42527/98, st. 82. i 83, 2001-VIII). S tim u vezi Evropski sud je ukazivao da se ne može smatrati „imovinom“ u smislu navedenog člana puka nada da će biti priznato imovinsko pravo koje nije moguće praktično ostvariti, niti se „imovinom“ može smatrati uvjetni zahtjev koji prestaje da važi usljed neispunjavanja uvjeta (vidi, Evropski sud, *Malhous protiv Češke Republike*, presuda od 12. jula 2001. godine). Ustavni sud također podsjeća da pravo na imovinu iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju ne garantira pravo na stjecanje imovine (vidi, Evropski sud, *Van der Mussele protiv Belgije*, presuda od 23. novembra 1983. godine, Serija A, broj 70, stav 48), niti se može tumačiti kao ograničenje državi da zakonima uredi pitanje uvjeta pod kojima određena lica mogu ostvarivati određena imovinska prava.

37. U konkretnom slučaju, Ustavni sud zapaža da je apelant u predmetnom postupku u odnosu na spornu parcelu osporavao pravo vlasništva preduzeću Hotel „Palas“ a.d. Banjaluka, tvrdnjama da je sporna parcela bila njegovo vlasništvo (vakufsko zemljište na kojem je bila izgrađena džamija) prije nego što mu je oduzeta odlukama o nacionalizaciji nakon Drugog svjetskog rata. Apelant je naveo da je na osnovu Zakona o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju bio pokrenuo postupak za vraćanje sporne parcele, ali je taj postupak obustavljen rješenjem Područne jedinice od 4. oktobra 2000. godine, jer je visoki predstavnik za BiH odlukom od 30. augusta 2000. godine navedeni

zakon proglasio nevažećim. Ustavni sud također ističe da su redovni sudovi utvrdili da u Republici Srpskoj nije na snazi Zakon o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju, te da bi apelant svoja eventualna prava na spornoj parceli mogao da ostvari tek kada bi takav zakon eventualno stupio na snagu.

38. U pogledu očekivanja apelanata, kao bivših vlasnika nacionalizirane imovine, da i dalje imaju Ustavom BiH i Evropskom konvencijom zaštićen imovinski interes i imovinsko pravo nad tom imovinom i prije donošenja odgovarajućih propisa o denacionalizaciji i restituciji, Ustavni sud, podržavajući praksu Evropskog suda kao i svoju vlastitu praksu, ističe da raniji vlasnici i njihovi pravni sljednici nemaju postojeća imovinska prava na oduzetoj imovini. Bez donošenja zakona koji bi regulirao pitanje denacionalizacije i restitucije raniji vlasnici nemaju niti „legitimno očekivanje“, odnosno ostvarivo imovinsko pravo koje bi konstituiralo postojeću imovinu zaštićenu Ustavom BiH i Evropskom konvencijom (vidi, Evropski sud, *Kopeský protiv Slovačke*, presuda od 28. septembra 2004. godine, aplikacija broj 44912/98, Ustavni sud, Odluka o meritumu broj AP-68/05 od 20. decembra 2005. godine, stav 43). Također, Evropska konvencija ne garantira pravo na stjecanje imovine u budućnosti, tako da očekivanje da će raniji vlasnici steći pravo na povrat ranije oduzete imovine ili kompenzaciju mora biti utemeljeno na pozitivnim propisima, a raniji vlasnici moraju ispunjavati zakonske uvjete da bi mogli steći „legitimno očekivanje“ u odnosu na oduzetu imovinu (vidi, Evropska komisija za ljudska prava, *Dorin Lapulet protiv Rumunije*, Odluka o dopustivosti od 17. maja 1996. godine, aplikacija broj 25497/94. DR85-A). Također, prema praksi Evropskog suda i organa Konvencije javna vlast ima pozitivnu obavezu zaštite postojećih imovinskih prava, što se ne može tumačiti kao nametanje bilo kakve opće obaveze državama u pogledu vraćanja imovine koja im je prenijeta prije nego što su ratificirale Evropsku konvenciju, niti nametanje ograničenja u pogledu obima restitucije imovine i uvjeta pod kojim pristaju da uspostave imovinska prava prethodnih vlasnika, nego ti modaliteti ostaju u apsolutnoj nadležnosti domaće vlasti (vidi, Evropski sud, *Broniowski protiv Poljske*, presuda od 22. juna 2004. godine).

39. Polazeći od navedenog Ustavni sud zaključuje da u konkretnom slučaju, budući da u Republici Srpskoj nije na snazi zakon koji bi regulirao pitanja denacionalizacije i prava na restituciju oduzete imovine (Zakon o vraćanju oduzete imovine i obeštećenju proglašen je nevažećim odlukom visokog predstavnika za BiH), apelant u odnosu na spornu parcelu nema ni „legitimno očekivanje“ ni ostvarivo imovinsko pravo koje bi konstituiralo postojeću imovinu zaštićenu Ustavom BiH i Evropskom konvencijom. Stoga Ustavni sud zaključuje da u konkretnom predmetu apelant nema „imovinu“ u smislu značenja člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i

člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvencije, te da stoga predmetna apelacija ne pokreće pitanja prema navedenim odredbama.

40. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud zaključuje da je predmetna apelacija, u odnosu na apelantove navode o povredi prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, neosnovana.

VIII. Zaključak

41. Ustavni sud zaključuje da su apelantovi navodi o povredi prava na pravično suđenje neosnovani, budući da se u predmetnom postupku nije odlučivalo o imovinskim pravima i interesima apelanta u odnosu na spornu parcelu u smislu značenja iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije.

42. Također su neosnovani apelantovi navodi o povredi prava na imovinu, kada apelant nema ni „legitimno očekivanje“ ni ostvarivo imovinsko pravo koje bi konstituiralo postojeću imovinu zaštićenu Ustavom BiH i Evropskom konvencijom, u smislu značenja člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

43. Na osnovu člana 59. st. (1) i (3) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

44. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

Mirsad Ćeman